

Vereniging Landelijk Aktie Komitee Scholieren
"LAKS"

Jaarverslag en Jaarrekening 2024

INHOUD	2
1. BESTUURS- en ACTIVITEITENVERSLAG	3
1.1 Juridische structuur	3
1.2 Organisatiestructuur	3
1.3 Activiteitenverslag 2024	4
1.4 Resultaten uit de activiteiten	5
1.5 Belangrijkste bestuurlijke voornemens en inmiddels in 2024 genomen besluiten	11
1.6 Begroting LAKS 2024-2025	15
1.7 De omvang en functie van het vrij besteedbare vermogen	15
2. JAARREKENING	16
2. Balans per 31 december 2024	16
2. Staat van Baten en Lasten 2024	16
2.1 Grondslagen	17
2.2 Toelichting op de onderscheiden posten van de Balans per 31 december 2024	18
2.3 Toelichting op de onderscheiden posten van de Staat van Baten en Lasten 2024	20
3. OVERIGE GEGEVENS	22
Resultaatsbestemming	
Controleverklaring onafhankelijk accountant	
Samenstelling bestuur	
BIJLAGE	
Subsidieverantwoording Ministerie OCW	

Alle in dit rapport vermelde bedragen luiden in euro's, tenzij anders vermeld.

1. BESTUURSVERSLAG

Rechtspersoon	Vereniging Landelijk Actie Komitee Scholieren
Verkorte naam	Vereniging LAKS
Adres	Drieharingstraat 6
Postcode	3511 BJ
Tel.	030 7900910
KvK	40534946
Website	www.laks.nl
E-mail	info@laks.nl

1.1 Juridische Structuur

De rechtspersoon van het bevoegd gezag is een vereniging. Vereniging Landelijk Actie Komitee Scholieren is op 7 april 1984 opgericht. Het boekjaar van de vereniging is gelijk aan het kalenderjaar. LAKS is een vereniging met een eigen bestuur, heeft een bestuur bestaande uit zeven bestuursleden en kent binnen het bestuur de volgende functies: voorzitter, secretaris, penningmeester en daarnaast de algemene bestuurders.

1.2 Organisatiestructuur

Het LAKS is een landelijke vereniging van, voor en door scholieren. De Algemene Ledenvergadering is het hoogste orgaan binnen de vereniging. De ledenvergadering bepaalt het beleid en kiest de leden van het bestuur. De leden van het LAKS zijn leerlingenraden binnen uitsluitend het voortgezet onderwijs, die zich als lid van het LAKS hebben ingeschreven. De Algemene Ledenvergadering vindt minimaal driemaal per jaar plaats.

Het bestuur bereidt het beleid voor en is verantwoordelijk voor het realiseren van het beleid en voor het goed draaien van de vereniging. Het bestuur bestaat uit minimaal drie en ten hoogste zeven leden die gezamenlijk bevoegd zijn.

Het verenigingsjaar van LAKS volgt een schooljaar en loopt derhalve niet gelijk aan een kalender- of boekjaar. Dat betekent dat het bestuur van LAKS altijd in juni wisselt. Het bestuur dat begin 2023 aan het roer stond is niet gelijk aan het bestuur dat eind 2024 de leiding had. Het LAKS-bestuur ultimo 2023 is als volgt samengesteld:

Voorzitter	Puk Donken
Secretaris	Meike Nijwening
Penningmeester	Jesse Bosker
Bestuurder	Fé Swets
Bestuurder	Hille Hoefakker
Bestuurder	Niels Marijnissen
Bestuurder	Frederick Visser

Gedurende het verslagjaar 2024 werden aan de vereniging LAKS door stichting COMBO vijf medewerkers gefaciliteerd. Per 31.12.2024 waren dit:

Voor LAKS-activiteiten:

Algemeen beleidsmedewerker	Matthias Schmal
Algemeen beleidsmedewerker	Sharon Chamman
Algemeen beleidsmedewerker	Johanneke Rog
Algemeen beleidsmedewerker	Hanne van Roessel
Beleidsmedewerker LAKS-monitor	Elsbeth de Vries

1.3 Activiteitenverslag

De kernactiviteiten van de vereniging worden uitgevoerd op basis van de Subsidieregeling LAKS, JOB en COMBO.

De kernactiviteiten van de vereniging zijn:

- het vertegenwoordigen van de belangen en het versterken van de positie van de leerlingen van het voortgezet onderwijs;
- het verbeteren van het leefklimaat op de scholen en instellingen.

De kernactiviteiten omvatten in ieder geval:

- het bevorderen en ondersteunen van medezeggenschap en participatie van leerlingen voor het voortgezet onderwijs;
- het zijn van gesprekspartner van de minister of staatssecretaris;
- het beïnvloeden van het landelijke onderwijsbeleid, en
- het organiseren en coördineren van regionale en landelijke acties en activiteiten.

Ook in 2024 vertegenwoordigde LAKS de belangen van de vo-scholieren en werkte het aan verbetering en versterkingen van leerlingenraden en medezeggenschap - met ondersteuning van de door COMBO gefaciliteerde medewerkers. De door OCW toegekende subsidie werd tevens ingezet voor de speerpunten van het bestuur 2023/2024 en het bestuur 2024/2025.

1.4 Resultaten uit de activiteiten

LAKS heeft volgens plan een heel aantal activiteiten uitgevoerd. Dit resulteerde, naast het vele lobbywerk van LAKS bij de verschillende partijen in het volgende:

- 370 leerlingenraden zijn lid van het LAKS. Dat zijn er 5 meer dan in 2023 (365).
- 4 algemene ledenvergaderingen georganiseerd. Deze trokken gemiddeld 88 deelnemers.
- 52 trainingen aan leerlingenraden van scholen uit heel Nederland gegeven met gemiddeld tussen de 10-15 leerlingen.
- 5 scholierencongressen georganiseerd. Deze vonden plaats in Utrecht, Goes, Zwolle, Den Bosch en Maastricht, in totaal waren er ongeveer 65 leerlingen aanwezig. Het rapport is gepubliceerd en gedeeld met onderwijsorganisaties. Het onderwerp van de congressen was sociale veiligheid. Daarnaast is in 2024 al de start gemaakt met de scholierencongressen voor het schooljaar 2024-2025. Het onderwerp is het ISK onderwijs en er zijn verschillende bezoeken geweest bij ISK scholen om met leerlingen in gesprek te gaan.
- Werkgroepen en commissies:
 - Sollicitatiecommissie
 - Huishoudelijk reglementscommissie
 - Voortgangscommissie
 - Visiecommissie
 - ALV werkgroep
 - Statuten werkgroep
 - Ambassadeursprogramma (tot juli 2024)
 - Welkomst commissie
 - Team LAKSperience
- Er zijn 10 pizzapanels georganiseerd. Hier kwamen gemiddeld 28 leerlingen op af per keer.
- De Taalgids van het LAKS, die pleit voor inclusief taalgebruik in het onderwijs, heeft een nieuwe druk gekregen. Deze is gepresenteerd tijdens een lunchlezing bij het ministerie van OCW.
- De Leerlingen Ontwikkelen Docenten (LOD) brochure is gepubliceerd. Hiermee wil het LAKS het gesprek op scholen starten over hoe leerlingen mee kunnen praten met de ontwikkeling van hun docenten.
- De LAKS-Monitor werd wederom door ongeveer 48.000 leerlingen ingevuld. De resultaten zijn gepresenteerd in juni 2024.
- Om leerlingen te helpen met het vertalen van de LAKS-monitor resultaten naar concrete plannen hebben we het LAKS-monitor spel gelanceerd.
- Het LAKS vierde het 40-jarig jubileum in Den Haag met een gevarieerd programma met onder andere staatssecretaris Paul.
- Het LAKS organiseerde de Eindexamenklachtenlijn (EEKL) met wederom een recordaantal klachten.
- Publicatie EEKL Rapportage.
- Medeorganisator van activiteiten rond 25 jaar vmbo.
- 1 april actie om aandacht te vragen voor onderwijskwaliteit en leerlingenwelzijn.
- Met 14 jongerenorganisaties een brief gestuurd naar de informateur om het belang van de stem van jongeren in het formatieproces te benadrukken.
- Een 'wetsvoorstel' verstuurd om aandacht te vragen voor de hoge schoolkosten die zorgen voor ongelijke kansen.
- Met JOBmbo een oproep gedaan voor gratis menstruatieproducten op scholen.
- Inwerkdokument gemaakt voor de nieuwe Tweede Kamerleden.
- Samen met o. a. Rutgers en SOA AIDS Nederland een evenement georganiseerd in de Week van de Liefde.
- Twee podcasts opgenomen.

- Het LAKS bracht een manifest uit over duurzaamheid in het onderwijs. Deze is overhandigd aan de voorzitter van de VO-raad.
- De LAKS website is nu beschikbaar in verschillende talen: Arabisch, Oekraïens, Engels, Spaans en Nederlands.
- Om papierverspilling tegen te gaan stuurt LAKS niet meer twee keer per jaar promotiemateriaal naar alle scholen, in plaats daarvan is er een keer per jaar een kleine mailing en kunnen leerlingen of scholen zelf promotiemateriaal bestellen via de website van het LAKS. In het laatste halfjaar van 2024, de start van het nieuwe systeem, zijn er ongeveer 30 pakketjes met promotiemateriaal verstuurd.
- Het LAKS heeft 3 scholen bezocht in het kader van de Kansen Tour. Tijdens deze scholenbezoeken is het LAKS in gesprek gegaan met leerlingen over kansenongelijkheid en schoolkosten.
- Het LAKS heeft in samenwerking met SLO twee leerlingendagen georganiseerd, om de stem van leerlingen te laten horen in het curriculumsherzieningstraject.
- Het LAKS heeft workshops georganiseerd op verschillende congressen en bijeenkomsten, zoals het WMS-congres, VO-raad congres, werkconferentie welbevinden, Voor de Jeugd Dag, Landelijke Netwerkdag Kwaliteitszorgmedewerkers,
- In september 2024 lanceerde 'Project Toetsdruk verminderen', een samenwerking van LAKS en de VO-raad. Het team is gestart met het organiseren van inspiratiebijeenkomsten, toetstalks op scholen en het geven van de eerste toetsdruktrainingen aan leerlingenvraden.

Persuitingen

Het LAKS verstuurde in 2024 14 persberichten over verschillende onderwerpen. Een aantal berichten ging over de Eindexamenklachtenlijn. Andere onderwerpen waren onder andere: oproep voor gratis schoolmiddelen, een reactie op de Staat van het Onderwijs, een reactie op de onderwijsbegroting van het kabinet, en de publicatie van de LAKS-Monitor.

Belangrijke publicaties of uitzendingen in landelijke media

- Artikel WNL: [“Mobielerbod in de klas leidt tot veel vragen onder scholieren”](#)
- Te horen bij Radio 1: [“Bijles mag niet alleen voor de rijken zijn”](#). Vanaf 03:35.
- Artikel in De Stentor: [“Rijke ouders doen kind massaal op bijles en dat moet stoppen. Dit maakt kinderen stuk.”](#)
- Artikel in WNL: [“Kansenongelijkheid neemt toe door bijles in kinderen in Wassenaar rekenen veel beter dan in Pekela”](#).
- Artikel op Hart van Nederland. [“Extra achterstand voor arme kinderen door minder bijles.”](#)
- Opiniestuk in Trouw: [Internationale Vrouwendag: gratis maandverband | Trouw](#)
- Artikel in Linda. [“Vermogende ouders laten kinderen massaal bijles volgen: ‘funest voor kansengelijkheid’](#).
- Artikel in de Nationale Onderwijs Gids. [“LAKS brengt gratis onderwijs voor iedereen ter sprake bij Kamerleden”](#).
- Artikel in NRC over HJG: [Jongerenbewegingen willen invloed op formatie: ‘Onze stem is onmisbaar bij maken jongerenbeleid’ - NRC](#)
- Telegraaf, De Kwestie over bijles: [‘De kloof wordt steeds groter’ | De Kwestie | Telegraaf.nl / De Kwestie: ‘Moet buitenschoolse bijles in de ban?’ | De Kwestie | Telegraaf.nl](#)
- Video van NOS Stories. [‘Je wordt op het \(v\)mbo al snel gezien als dom’](#).
- Artikel van NOS. [‘Overheid moet haast maken met herwaardering van het \(v\)mbo’](#).
- Artikel van NJi. [‘Betrekk jongeren bij nieuw kabinetsbeleid’](#).
- Artikel in Nationale Onderwijsgids. [‘Herwaardering van het \(v\)mbo moet veel sneller’](#)
- Genoemd in artikel Rijksoverheid. [‘Aanpassen taalgebruik voor gelijke waardering studenten’](#).
- Genoemd in brief regering. [‘Het vervolgonderwijs als waaier’](#).
- Artikel in Nationale Onderwijsgids. [‘Vmbo-leerlingen uit Tilburg ontvangen cupcakes voor start eindexamens’](#).

- Artikel in Brabants Dagblad. [‘Tilburgse leerlingen met cupcakes voor eindexamens: ‘ook het vmbo verdient aandacht’](#).
- Artikel in AD. [‘Tilburgse leerlingen met cupcakes voor eindexamens: ‘ook het vmbo verdient aandacht’](#).
- Artikel in de Nationale Onderwijsgids. [“LAKS presenteert op Dag van de Aarde duurzaamheidsmanifest aan schoolleiders.”](#)
- Artikel VO-raad. [“LAKS overhandigt duurzaamheidsmanifest: ‘Schoolbestuurders en –leiders moeten serieus aan de slag.’”](#)
- Artikel RTL Nieuws. [“Eindexamens staan voor de deur, dus ook het klagen kan beginnen.”](#)
- Verschenen in [uitzending](#) RTL Nieuws. Vanaf 07:20 (EEKL)
- Verschenen in [uitzending](#) Hart van Nederland. Aflevering 135, seizoen 2024. (EEKL)
- Artikel RTL Nieuws. <https://www.rtl.nl/nieuws/artikel/5450631/laks-ontvangt-recordaantal-klachten-50-duizend-na-eerste-examendag>
- Artikel in de Nationale Onderwijsgids: <https://www.nationaleonderwijsgids.nl/voortgezet-onderwijs/nieuws/69607-laks-heeft-op-derde-dag-van-eindexamens-al-150-000-klachten-ontvangen.html>
- Artikel in Telegraaf: [“https://www.telegraaf.nl/nieuws/1351255449/laks-heeft-180-000-examenklachten-binnen-na-drie-dagen”](https://www.telegraaf.nl/nieuws/1351255449/laks-heeft-180-000-examenklachten-binnen-na-drie-dagen)
- Artikel in AD. <https://www.ad.nl/binnenland/laks-heeft-180-000-examenklachten-binnen-na-drie-dagen~ac0dd989/>
- Artikel in AD. https://www.ad.nl/utrecht/nooit-werden-er-eerder-zoveel-eindexamenklachten-geteld-in-de-eerste-twee-dagen~a6f015f5/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F?cb=bf13c2eb-ca3f-4f13-a4e0-58ca3fcbbebb&auth_rd=1
- Artikel WNL <https://wnl.tv/2024/05/17/na-eerste-examenweek-ruim-twee-keer-zoveel-klachten-als-in-2023/>
- Artikel Linda: <https://www.linda.nl/nieuws/anp/laks-heeft-al-360-000-klachten-binnen-over-eindexamens/>
- Artikel Trouw: <https://www.trouw.nl/binnenland/brandalarm-poepende-vogels-of-te-lange-teksten-bij-het-laks-noteren-ze-alle-klachten-over-de-examens~beb4ca34/>
- Artikel Parool. <https://www.parool.nl/nederland/recordaantal-klachten-over-eindexamens-in-zicht-surveillanten-hadden-hun-kinderen-meegenomen~bcd1ab38/?referrer=https://www.google.com/>
- Artikel in NOS. [“Geslaagd of gezakt? Scholieren krijgen vandaag hun examenuitslag”](#).
- Artikel in AD. [“LAKS-voorzitter uit Breda is tot haar grote verrassing zelf ook geslaagd: ‘Ik ging maar 2 á 3 uur per week naar school’”](#).
- Artikel BN De Stem: <https://www.bd.nl/breda/laks-voorzitter-uit-breda-is-tot-haar-grote-verrassing-zelf-ook-geslaagd-ik-ging-maar-2-a-3-uur-per-week-naar-school~a3c7e1f8/>
- In radioprogramma Radio 1. <https://www.nporadio1.nl/fragmenten/nos-radio-1-journaal/9c0fe231-359b-49bb-92c1-5682ccce6c53/2024-05-17-waarom-worden-er-meer-klachten-ingediend-bij-het-laks>
- Uitzending Op1: https://npo.nl/start/serie/op1/seizoen-5/op1_493/afspelen (EEKL)
- Artikel RTL nieuws: <https://www.rtl.nl/nieuws/binnenland/artikel/5451112/aantal-klachten-na-eerste-examenweek-ruim-het-dubbele-van-vorig>
- Artikel de dagelijkse standaard: <https://www.dagelijksestandaard.nl/binnenland/eindexamenklachten-de-jaarlijkse-klaagzang-van-prinsjes-en-prinsesjes>
- Artikel Volkskrant: <https://www.volkskrant.nl/binnenland/klachtenlijn-laks-staat-weer-roodgloeiend-het-aantal-doorzakkende-stoelen-is-dit-jaar-opvallend-hoog~b01ef942/>

- Artikel Linda: <https://www.linda.nl/nieuws/binnenland/meer-klachten-eindexamens-dan-vorig-jaar/>
- Artikel Parool: <https://www.parool.nl/nederland/recordaantal-klachten-over-eindexamens-in-zicht-surveillanten-hadden-hun-kinderen-meegenomen~bcd1ab38/>
- Artikel Telegraaf: <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1645530328/laks-krijgt-recordaantal-klachten-binnen-over-eindexamens-ruim-318-000-meldingen>
- Artikel AD: <https://www.ad.nl/binnenland/het-regent-klachten-over-eindexamens-record-in-zicht-surveillanten-hadden-kinderen-meegenomen~acd1ab38/>
- Artikel EO: <https://dit.eo.nl/artikel/recordaantal-klachten-eindexamens-scholieren-klagen-laks>
- Artikel RTLNieuws: <https://www.rtl.nl/nederland/artikel/3207341/klachtenrecord-de-maak-bij-laks>
- Artikel Nederlands Dagblad: <https://www.nd.nl/varia/varia/1225738/laks-heeft-al-360-000-klachten-binnen-over-eindexamens>
- Artikel Telegraaf: <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1757223942/recordaantal-klachten-van-scholieren-scholen-moeten-echt-zorgvuldiger-examens-faciliteren>
- In radioprogramma Radio 1. “De voorgenomen btw-verhoging op boeken raakt ook studenten.”
- In radioprogramma Radio 1. “Grote impact btw-verhoging op boeken: ‘Dit kost het onderwijs miljoenen’.
- In radioprogramma EenVandaag. “Docenten willen meer aandacht voor geld in de klas.”
- Artikel op Academie & Vakvereniging schoolleiders. “Stop verhoging BTW op leermiddelen.”
- Artikel van de PO-raad. “Onderwijssector: verhoog btw-tarief op leermiddelen niet.”
- Artikel AD: <https://www.ad.nl/gouda/eva-17-pleit-in-laks-bestuur-voor-meer-sociale-veiligheid-en-minder-prestatiedruk-bijt-me-erin-vast~a475a14e/>
- Artikel in reformatorisch dagblad: <https://www.rd.nl/artikel/1065249-recordaantal-examenklachten-bij-laks-vooral-over-niveau-en-geluid>
- Artikel in de Limburger: https://www.limburger.nl/cnt/dmf20240529_93396812 (Openstaande ramen bij storm, bellende surveillant op speaker, vuurwerk en dansende docenten: recordaantal examenklachten in Limburg).
- Artikel in Dagblad van het Noorden: <https://dvh.nl/drenthe/assen/Meike-Nijwening-17-doet-zelf-geen-eindexamen-maar-is-er-toch-heel-druk-mee-29064424.html>
- Artikel op GeenStijl.nl: <https://www.geenstijl.nl/5176559/Recordaantal-klachten-bij-LAKS#comments>
- Artikel Nationale Onderwijsgids: <https://www.nationaleonderwijsgids.nl/voortgezet-onderwijs/nieuws/69754-laks-ontvangt-dit-jaar-recordaantal-examenklachten.html>
- Artikel RTLNieuws: <https://www.rtl.nl/nieuws/binnenland/artikel/5452857/eindexamens-klachten-laks-n-term-examenuitslag>
- Artikel RTV1: <https://rtveen.nl/2024/05/31/ruim-1200-klachten-over-examens-in-de-regio/>
- Te horen op NPO radio 1. “Scholieren voor derde jaar op rij minder tevreden over school.”
- Artikel Nationale Onderwijsgids. “Leerlingen geven hun school gemiddeld een 6,5 en lessen moeten beter”.
- Artikel Nationale Onderwijsgids. “LAKS ontvangt 427 klachten na eerste dag herexamens.”
- Artikel BN de Stem. “LAKS-voorzitter uit Brede is tot haar grote verrassing zelf ook geslaagd.”
- Artikel Brabants Dagblad. “LAKS-voorzitter uit Breda is tot haar grote verrassing zelf ook geslaagd”
- Artikel in Reformatorisch Dagblad. “LAKS ontving zo'n 5250 klachten over de herexamens.”
- Artikel in Linda. “LAKS ontving zo'n 5250 klachten over de herexamens.”
- Artikel door ANP. “Aantal exmanenklachten loopt verder op door Engels en geschiedenis.”
- Artikel in Reformatisch Dagblad. “Middelbare scholieren horen of ze na herexamens geslaagd zijn.”
- Artikel van de VO-raad. “Tweede editie LAKS taalgids verschenen”.
- Artikel in de Telegraaf. ‘Scholieren sjouwen zich een breuk met boeken. 9,5 kilo? Dat had ik niet verwacht!’.

- Artikel in de Mare. ‘[‘-1 MILJARD = BELACHELIJK’: hoe het hoger onderwijs zich voorbereidt op een ‘hete herfst’](#)’.
- Artikel VO-raad. ‘[Project Toetsdruk van start](#).’
- Artikel Zwartewaterkant.nl. ‘[LAKS teleurgesteld in bezuinigingen onderwijs](#)’
- Artikel Nationale Onderwijsgids. ‘[LAKS teleurgesteld over de bezuinigingen in het onderwijs](#)’.
- Artikel Taxlive. ‘[Scholen krijgen compensatie voor hogere btw op schoolbezoeken](#)’.
- Artikel VO-raad. ‘[Toetsdruk: Een initiatief van LAKS en de VO-raad](#)’.
- Nieuwsbericht OCW nieuwsbrief. ‘[De LAKS-monitor gaat weer van start](#).’
- Video Left Laser: [Waarom haat de politieke elite werkende studenten?](#)
- Artikel NOG. ‘[Jongeren presenteren manifest voor betere seksuele gezondheid](#).’
- Artikel Welingelichte Kringen. ‘[Jongeren: toegang seksuele gezondheidszorg schiet ernstig tekort](#).’
- Informatie op VO-raad website. ‘[Inspiratiebijeenkomst Toetsdruk verminderen](#).’

Sociale media

- 1069 Threads volgers
- 7946 Instagram volgers
- 419 YouTube abonnees
- 354 TikTok volgers
- 967 LinkedIn volgers
- 227 Whatsapp community leden

Overige publicaties

- Artikel Drimble: ‘[Kamerbrief met reactie op petitie sociale- en emotionele vaardigheden in het curriculum](#)’
- Artikel Nieuws.nl: ‘[LAKS krijgt veel vragen over mobielverbod in de klas](#)’
- Artikel msn.nl: ‘[LAKS krijgt veel vragen over mobielverbod in de klas](#)’
- Artikel VOS AB: ‘[Aanmelden LAKS-monitor](#)’
- Genoemd in artikel Sittard-geleen.nieuws.nl. ‘[Open brief aan alle toekomstige studenten van Nederland](#)’.
- Genoemd in nieuwsbericht VO-raad. ‘[Gen-Z, niet alleen praten maar vooral doen](#).’
- Persbericht LAKS reactie Staat van het Onderwijs: [LAKS reactie Staat van het Onderwijs: LAKS eist meerjarenambitie om het onderwijs te redden!](#)
- Artikel website VO-raad. ‘[Inspiratiebijeenkomst Toetsdruk verminderen](#).’
- Artikel msn.nl <https://www.rtl.nl/nieuws/artikel/5450631/laks-ontvangt-recordaantal-klachten-50-duizend-na-eerste-examendag>
- Artikel msn.nl ‘<https://www.msn.com/nl-nl/nieuws/Binnenland/aantal-examenklachten-loopt-verder-op-door-engels-en-geschiedenis/ar-BB1mNAIY>’
- Artikel leidsch dagblad: <https://www.leidschdagblad.nl/binnenland/aantal-examenklachten-loopt-verder-op-door-engels-en-geschiedenis/13242900.html>
- Artikel Leeuwarder courant: <https://lc.nl/binnenland/Recordaantal-klachten-van-scholieren-en-ongeldig-verklaringen-Scholen-moeten-echt-zorgvuldiger-examens-faciliteren-29057374.html>
- Artikel Sittard-geleen.nieuws.nl ‘<https://sittard-geleen.nieuws.nl/nieuws/20240522/aantal-examenklachten-loopt-verder-op-door-engels-en-geschiedenis>’
- Artikel in Dagblad010. ‘[Eindexamenkandidaten horen of ze geslaagd zijn en de vlag uit mag](#)’.
- Artikel Drimble: <https://drimble.nl/binnenlands-nieuws/96741329/het-regent-klachten-over-eindexamens-record-in-zicht-surveillanten-hadden-kinderen-meegenomen.html>
- Artikel Manly: <https://manly.nl/salaris-laks-medewerker-eindexamen>

- Artikel Brabants dagblad: https://www.bd.nl/brabant/in-onze-tijd-was-laks-nog-gewoon-een-werkhouding-geen-klaagclub~ac6478e1/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F?cb=f8000d67-d9b5-4e7a-93a9-17e5fcf0e470&auth_rd=1
- Artikel op alphens.nl. "[Eindexamenkandidaten horen vandaag of ze geslaagd zijn.](#)"
- Artikel op Omroep Horst aan de Maas. "[Dit zijn de geslaagden van het Dendron College.](#)"
- Video Loco media groep: <https://www.locomediagroep.nl/video-eindexamens-2024-zo-gaat-het-bij-nuborgh-college-nunspeet>
- Artikel VOS AB. "[Leerlingen minden tevreden over school.](#)"
- Artikel in Leidsch Dagblad. "[LAKS ontvangt honderden klachten na eerste dag herexamen.](#)"
- Artikel op Nieuws.nl "[LAKS ontvangt honderden klachten na eerste dag herexamen](#)"
- Artikel op msn.nl. "[LAKS ontvangt honderden klachten na eerste dag herexamen](#)"
- Artikel in de Gooi en de Eemlander. "[LAKS ontvangt honderden klachten na eerste dag herexamen.](#)"
- Artikel in RTV Utrecht. "[Steeds meer scholieren last van stress: 'Dan deed ik maar niet meer m'n best' - RTV Utrecht](#)"

1.5 Belangrijkste bestuurlijke voornemens en inmiddels in 2024 genomen besluiten

Het LAKS-bestuur 2024-2025 dat in juli 2024 is aangesteld en tot en met juni 2025 het beleid bepaalt, heeft geen grote koerswijzigingen aangekondigd en zal de lijnen van voorgaande besturen volgen. De punten waaraan het LAKS-bestuur 2024-2025 zal gaan werken, zijn opgesteld in een jaarplan. Deze moet ieder jaar goedgekeurd worden door de Algemene Ledenvergadering (ALV). De leden van LAKS zijn de aangesloten leerlingenraden. In het jaarplan worden de belangrijkste thema's opgesteld, die door middel van deelonderwerpen gespecificeerd worden. Het LAKS-bestuur 2024-2025 heeft besloten aan vier grote thema's te werken:

- **De vereniging**

Het bestuur van LAKS heeft geconstateerd dat bepaalde groepen leerlingen oververtegenwoordigd worden binnen de vereniging. Hierdoor bestaat de kans dat niet alle scholieren even goed gehoord worden, zoals vmbo-leerlingen of leerlingen met een migratieachtergrond. Het bestuur wil de vereniging aan de hand van de volgende punten inclusiever en representatiever maken:

- *Regionaal Netwerk*

Hoewel Utrecht centraal gelegen is in Nederland, merkt LAKS dat het voor sommige leerlingen er toch te ver vandaan wonen om (alle) activiteiten bij te wonen. Om die reden onderzoekt het bestuur of het mogelijk is om een *regionaal netwerk* op te richten, waardoor LAKS dichterbij die specifieke scholieren gebracht wordt. Het doel is om op basis van het onderzoek een stappenplan te ontwikkelen waardoor toekomstige besturen het kunnen implementeren.

- *Interne inspraak*

Het is voor het bestuur belangrijk dat alle leden effectief mee kunnen doen tijdens algemene ledenvergaderingen (ALV's) van LAKS. Het bestuur heeft daarom een ALV-handleiding ontwikkeld, waarin leden worden geïnformeerd over de wijze waarop de ALV is georganiseerd en hoe zij zelf kunnen participeren. Het jaarplan is ook anders behandeld tijdens de ALV. Waar het voorheen plenair behandeld is, is dit jaar besloten om het in kleinere groepen te behandelen, zodat iedereen aan het woord kon komen.

- *Ledenactiviteiten*

Uit onderzoek van het vorige LAKS-bestuur blijkt dat er onder leden ook behoefte is aan andere (inhoudelijke) activiteiten binnen het LAKS. Om die reden is er dit jaar een 'LAKSperience-werkgroep' opgericht, waarin leden in samenwerking met het bestuur toewerken naar de organisatie van zo'n activiteit. Op die manier krijgen leden meer inspraak in de vorm van activiteiten bij LAKS. Daarnaast is gestart met de organisatie van het eerste leerlingenradencongres, wat in maart 2025 wordt georganiseerd. Het doel van dit congres is om leerlingenraden met elkaar in contact te laten komen om best practices uit te wisselen.

- *BES-eilanden*

Het LAKS vertegenwoordigt niet alleen scholieren in Europees Nederland, maar ook op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. Door de afstand is het niet altijd gemakkelijk om contact te onderhouden. Het huidige LAKS-bestuur heeft dat verbeterd door deel te nemen aan een congres, maar ook door met scholieren te spreken over de behoeftes die zij ervaren.

- **Persoonsgericht onderwijs**

LAKS wil zich ook dit jaar hard maken voor persoonsgericht onderwijs voor elke leerlingen. Daarmee wordt bedoeld dat het onderwijs ook echt aansluit bij de wensen en behoeften van de scholier. Onder persoonsgericht onderwijs vallen de volgende punten:

- *Ondersteuningsbehoeften*

Er bestaan in Nederland verschillen in de wijze waarop scholen de basisondersteuning van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte interpreteren. Om die reden heeft de overheid de opdracht gegeven om een landelijke basisnorm te hanteren. LAKS informeert op haar beurt leerlingen over deze norm. Om bovendien beter op de hoogte te zijn van wat er speelt in het voortgezet speciaal onderwijs (vso), wordt er nauwer samengewerkt met organisaties als LBVSO en Stem van de vso-leerling. Daarnaast zijn er werkbezoeken bij vso-scholen georganiseerd, evenals activiteiten voor vso-leerlingen.

- *Internationale schakelklassen*

In Nederland zijn verschillende internationale schakelklassen (ISK's), waar leerlingen die nog maar kort in Nederland zijn onderwijs volgen. LAKS heeft in 2024 een beeld opgehaald van wat er speelt op ISK's door de organisatie van verschillende werkbezoeken, die aan de scholierencongressen werden gekoppeld. Op basis van deze activiteiten is LAKS tot een rapport gekomen dat aan de staatssecretaris en verschillende politici is overhandigd.

- *Maatwerk en schoolloopbaan*

Uit de LAKS-monitor 2024 is gebleken dat 59% van de leerlingen onvoldoende aandacht ervaren voor wat zij goed kunnen en wat zij minder goed kunnen. Kortom, leerlingen voelen zich niet erkend in hun kwaliteiten. Volgens LAKS verdient iedere scholier maatwerk en een passende schoolloopbaan. Toch ziet LAKS ook dat er op veel scholen nauwelijks aandacht is voor loopbaanoriëntatie. Op een studiekeuzetest na, geven leerlingen aan dat zij zich hierin niet gehoord voelen. Om hiermee aan de slag te gaan, heeft LAKS in 2024 onder andere politieke aandacht gevraagd voor het thema, als ook knelpunten in kaart gebracht door middel van gesprekken met leerlingen.

- *Leerlingenvervoer*

LAKS constateert dat er veel problemen zijn rondom het landelijke leerlingenvervoer. Hierdoor komen sommige scholieren te laat op school aan, of worden ze uiteindelijk helemaal niet opgehaald. Het LAKS is in 2024 het gesprek aangegaan met leerlingen en gemeenten en is gestart met de voorbereiding van een ludieke actie die in het voorjaar van 2025 gaat plaatsvinden.

- **Leerlingenwelzijn**

Het zou vanzelfsprekend moeten zijn dat je je als leerling goed voelt op school. Toch blijkt uit de *Staat van het Onderwijs 2024* dat het slecht gesteld is met het welzijn van de middelbare scholier. LAKS beseft dat deze problemen erg complex zijn en dat het niet zomaar opgelost zal zijn. Desondanks wil het huidige bestuur aandacht voor dit thema, omdat het noodzakelijk is dat er stappen gezet gaan worden. Het bestuur heeft in 2024 aan de volgende punten gewerkt:

- *Het gesprek binnen de school*

LAKS vindt het essentieel dat taboes doorbroken worden op school. Het is belangrijk om op een veilige manier te kunnen praten over thema's als racisme en discriminatie, seksuele en relationele vorming en het mentaal welzijn van leerlingen. LAKS is die reden gestart met het opstellen van gespreksleidraden omtrent deze thema's, die verspreid worden aan organisaties als de VO-raad. Daarnaast is de eerder ontwikkelde flyer rondom het vertrouwensnetwerk verder ontwikkeld – hierin worden leerlingen geïnformeerd over wat het vertrouwensnetwerk

voor de leerling kan doen en hoe het er uitziet op school. In aanloop naar 2025 heeft LAKS zich aangesloten bij partijen die *de week van de mentale gezondheid* organiseren. In 2024 zijn de voorbereidingen op deze week van start gegaan.

- *Het gesprek buiten de school*

Eind 2023 is in samenwerking met andere organisaties de KopZorgenRaad opgericht om aandacht te vragen voor de mentale gezondheid van jongeren. De aandacht die dit project verwierf werd als erg positief ervaren, waardoor de werkzaamheden in 2024 door zijn gelopen. In 2025 zal bepaald moeten worden of deze raad een structureel karakter krijgt.

- **Het onderwijssysteem**

In het huidige onderwijssysteem zijn er veel blokkades waar je als leerling tegenaan kunt lopen. Hoewel het een grote opgave is, wil LAKS andere stakeholders laten zien wat de visie is voor een toekomstbestendig onderwijssysteem is. Naast de ontwikkeling van een nieuwe meerjarenvisie heeft LAKS in 2024 een start gemaakt met het project 'de LAKS-school', waarin een ideaalbeeld voor een leeromgeving wordt ontwikkeld. Daarin komen onder andere de volgende punten aan bod:

- *Curriculumherziening*

Het onderwijscurriculum wordt momenteel herzien door Stichting Leerplanontwikkeling (SLO). LAKS ondersteunt SLO bij deze werkzaamheden door de stem van de leerling mee te geven. Dit gebeurt onder andere voor de vakken geschiedenis en voor het burgerschapsonderwijs. Daarnaast is LAKS gestart met het zoeken van contact met uitgevers van lesmaterialen, hetgeen in 2025 wordt voortgezet.

- *Brede brugklassen*

Het LAKS pleit voor brede brugklassen, waarbij leerlingen hun eerste twee of drie jaar gemengd lessen volgen. Dit zorgt ervoor dat leerlingen meer tijd krijgen om hun capaciteiten aan te tonen voordat zij hun loopbaan vervolgen op het vmbo, havo of vwo. Dit gaat segregatie tegen. In samenwerking met andere organisaties wordt in het schooljaar 2024-2025 een evenement georganiseerd rondom dit thema.

- *Financiering van het onderwijs*

LAKS vindt dat er een herziening nodig is van het financieringsmodel van het onderwijs zodat scholen een stabielere basis krijgen om duurzaam beleid te maken. Het LAKS heeft in 2024 daarom gepleit voor de afschaffing van de subsidiesystematiek en een grotere rol van de medezeggenschapsraad bij de behandeling van de financiën van scholen.

Al deze activiteiten worden gedurende de eerste helft van 2025 voortgezet. In juni 2025 treedt er een nieuw bestuur aan dat het beleid voor het schooljaar 2025-2026 zal uitzetten. Het bestuur dat aantrad in juni 2023 en aftrad in juni 2024 heeft in de eerste helft van 2024 aan de volgende thema's gewerkt:

- *Stap voor stap naar een sociaal veiligere en fijne leeromgeving*

De LAKS-monitor 2023 toonde aan dat slechts 6 op de 10 leerlingen tevreden is met de sfeer op school. LAKS wil daarom dat de sociale veiligheid op middelbare scholen verbetert – dit is van cruciaal belang voor iedere leerling om zichzelf zo optimaal als mogelijk te ontwikkelen. Het bestuur heeft zich in 2024 vooral gericht op het faciliteren van de mogelijkheden om als scholier het gesprek rondom taboeonderwerpen aan te gaan. Door hiervoor ruimte te creëren ontstaat er ruimte om tot concretere oplossingen te komen.

- *Groepen mengen om scholieren samen te brengen*

LAKS is van mening dat het goed is om leerlingen die verschillende onderwijsrichtingen volgen in dezelfde klassen te laten zitten. Hierdoor wordt de kans op de vorming van onterechte stereotyperingen en vooroordelen verkleind. Op dit moment vindt er op een vroeg moment een selectie plaats tussen leerlingen die kansongelijkheid in de kaart speelt. Het LAKS vindt het hoog tijd dat het onderwijs gelijkwaardiger, inclusiever en kansrijker wordt voor alle leerlingen. LAKS heeft daarom met succes gestreefd naar een ‘basisnorm’, waardoor het duidelijk is geworden wat een leerling minimaal mag verwachten.

- *Betrokkenheid van de middelbare scholier*

Het onderwijs wordt beter als leerlingen betrokken worden bij de invulling en de vorming ervan. Op dit moment worden leerlingen nog onvoldoende meegenomen in besluitvorming rondom het onderwijs – zowel landelijk als op de eigen school. LAKS heeft zich in 2024 daarom specifiek ingezet voor een versteviging van de medezeggenschap en participatie van leerlingen, ook binnen de eigen vereniging.

Project Toetsdruk

De afgelopen jaren is het thema *prestatie- en toetsdruk* een belangrijk aandachtspunt geweest voor de besturen van LAKS. Dit heeft als resultaat gehad dat het thema ook steeds vaker op de agenda's van andere stakeholders in het onderwijs is komen te staan. In 2024 is een belangrijke stap gezet op dit thema. In samenwerking met de VO-raad heeft LAKS een meerjarige projectsubsidie ontvangen van het Ministerie van OCW om stappen te zetten op het gebied van dit thema. Zowel het bestuur 2023-2024 als het bestuur 2024-2025 is betrokken geweest bij de opstartfase van dit project.

Het project heeft als doel om beter in kaart te brengen welke situaties scholen en leerlingen ervaren rondom dit thema, evenals het in beeld brengen van mogelijke oplossingen voor dit thema. De stem van de leerling wordt als essentieel beschouwd binnen dit thema. Hoewel de projectcoördinatie bij de VO-raad belegd is, zijn er ook medewerkers in dienst van LAKS (Stichting COMBO) aangetrokken. Zij hebben de verantwoordelijkheid om te faciliteren dat de stem van de leerling voldoende naar voren komt, bijvoorbeeld tijdens bijeenkomsten die worden georganiseerd. Het bestuur van LAKS wordt nauw betrokken bij de voortgang van het project, zodat ook hun stem meegenomen wordt. Het project is in 2024 van start gegaan en loopt tot en met eind 2027.

1.6 Begroting LAKS 2025

	2025	2024
<u>Instellingssubsidie</u>		
Leden	10.500	10.500
Bestuur	56.920	54.820
Eindexamens	20.450	20.450
Inhoud	28.000	28.000
Voorlichting en informatievoorziening	20.000	20.000
LAKS Monitor	157.500	157.500
TOTAAL begroting LAKS	293.370	291.270

1.7 De omvang en functie van het vrij besteedbare vermogen

De bestemmingsreserve van het LAKS is opgebouwd door contributies van leden (Leerlingenraden van scholen in het Voortgezet Onderwijs). De reserve wordt ingezet voor uitgaven voor 'Leden' en 'Bestuur', die het daarvoor door het Ministerie van OCW beschikbaar gestelde subsidie te boven gaan, voor eigen projecten en voor onverwachte grote uitgaven.

De contributie bedraagt € 90 per Leerlingenraad per schooljaar.

In 2024 zijn er vier Algemene Ledenvergaderingen (ALV) georganiseerd. Twee daarvan betroffen een tweedaagse activiteit. De totale kosten hiervoor bedroegen € 21.900. LAKS uit eigen middelen € 11.400 bijgedragen.

De uitgaven voor 'kosten van het bestuur' (bestuursvergoedingen, reis-, verblijf- en telefoonkosten, wervingskosten voor het nieuwe bestuur, trainingen en overige kosten) bedroegen € 70.677. De eigen bijdrage vanuit de ledengelden hieraan bedraagt € 15.857.

In totaal werd er in 2024 € 36.348 ten laste van de bestemmingsreserve 'Ledengeld' besteed. Aan inkomsten werd een bedrag van € 37.833 gegenereerd. Het batige saldo van € 2.231 is aan de reserve toegevoegd. De stand van de reserve bedraagt per ultimo boekjaar € 44.292. Hiermee heeft de vereniging een toekomstbestendige buffer, waarmee eventuele incidentele projecten gefinancierd kunnen worden en de reserve inflatieschommelingen op kan vangen.

Bestemmingsreserve 'Ledengeld'	besteding	inleg	saldo
Saldo 1 januari 2024			42.061
<u>inkomsten</u>			
Ledengelden 2024		32.760	
Bijdrage LLR-trainingen niet-leden		800	
Vacatiegelden en overige baten		2.788	
<u>bestedingen</u>			
Leden : bijdrage in kosten algemene ledenvergaderingen	-11.400		
Bestuur : bijdrage in kosten van het Bestuur	-15.857		
Eigen bijdrage aan Lustrum 2024	-8.156		
Verleende kortingen bij MR-trainingen aan leden	-190		
	-35.602	36.348	
<u>Financiële baten en lasten</u>			
Rente en bankkosten 2024, per saldo batig		1.485	
Resultaat 2024	-35.602	37.833	2.231
Saldo 31 december 2024			44.292

2. JAARREKENING

ref.	BALANS per 31 december (na resultaatsbestemming)	2024	2023
		€	€
1	ACTIVA		
	<i>Vlottende activa</i>		
1.1	Vorderingen	2.202	8.283
1.2	Liquide middelen	113.898	66.339
	<i>Totaal vlottende activa</i>	<i>116.100</i>	<i>74.622</i>
	Totaal activa	116.100	74.622
2	PASSIVA		
2.1	Eigen Vermogen	60.519	63.902
2.2	Langlopende schulden	53.404	-
2.3	Kortlopende schulden	2.177	10.720
	Totaal passiva	116.100	74.622

ref.	STAAT van BATEN en LASTEN	2024	begroot 2024	2023
		€	€	€
3	BATEN			
3.1	Rijksbijdragen	343.456	396.860	288.785
3.2	Overige baten	36.348	<i>pm</i>	34.791
	Totaal baten	379.804	396.860	323.576
4	LASTEN			
4.1	Bestedingen t.l.v. Project Vliegende Brigade	-	-	10.115
4.2	Bestedingen t.l.v. Project Toetsdruk Verminderen (VO-Raad/LAKS)	41.186	94.590	-
4.2	Bestedingen t.l.v. ledengelden/contributies	35.602	<i>pm</i>	23.144
4.3	Bestedingen t.l.v. instellingssubsidie 2024	307.883	302.270	276.260
	Totaal lasten	384.671	396.860	309.520
	SALDO baten en lasten	-4.867	-	14.057
5	Financiële baten en lasten	1.485	-	87
	RESULTAAT	-3.382	-	14.144
	Toevoeging aan bestemmingsreserve 'Ledengeld'	2.231		11.734
	Onttrekking aan bestemmingsreserve 'Ledengeld'			
	Toevoeging aan 'Egalisatiereserve'	-5.613		2.410
	Onttrekking aan 'Egalisatiereserve'			-
	Resultaat na bestemming	-3.382	-	14.144

2.1 Grondslagen

Algemeen

De grondslagen voor de jaarrekening zijn gebaseerd op de Richtlijn 'C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven' uit de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor micro- en rechtspersonen (RJK).

Activiteiten

Landelijk Actie Komitee Scholieren is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 40534946 en feitelijk gevestigd aan de Drieharingstraat 6 te Utrecht.

De kerntaken bevatten:

- het vertegenwoordigen van de belangen en het versterken van de positie van de leerlingen in het Voortgezet Onderwijs
- het verbeteren van het leefklimaat op de scholen en instellingen

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Algemeen

Activa en passiva zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs die gelijk is aan de nominale waarde tenzij hieronder anders vermeld.

Flottende activa

De flottende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde, eventueel onder aftrek van een noodzakelijk geachte voorziening voor het risico van oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan de vereniging.

Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve is een reserve met een beperkte bestedingsmogelijkheid, die door het bestuur is aangebracht. De bestemmingsreserve is opgebouwd uit bijdrage (contributies) van de leden minus kosten van bestuur en leden, eventueel overige (projectmatige) kosten en financiële baten en lasten.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en uit nog te betalen kosten.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het jaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Rijksbijdragen Ministerie van OCW

Onder de Rijksbijdragen van het Ministerie van OCW worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen, die versterkt zijn door het Ministerie van OCW. De Rijksbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar.

Financieel resultaat

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en -lasten van uitstaande vorderingen en verplichtingen bij kredietinstellingen.

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt gemuteerd op het eigen vermogen, zoals opgenomen in de toelichting op de balans.

2.2 Toelichting op de onderscheiden posten van de Balans per 31 december 2024

ref.	omschrijving	31-12-2024	31-12-2023
1.1	Vorderingen		
1.1.1	Debiteuren	147	1.821
1.1.2	Overige vorderingen	2.055	6.462
Totaal vorderingen		2.202	8.283

ref.	omschrijving	31-12-2024	31-12-2023
1.2	Liquide middelen		
1.2.1	Triodos - betaalrekening	4.737	6.188
1.2.2	Triodos - spaarrekening	18.265	10.000
1.2.3	ASN - spaarrekening	90.895	50.151
Totaal liquide middelen		113.898	66.339

ref.	omschrijving	Stand 1-1-2024	Resultaat boekjaar	Overige mutaties	Stand 31-12-2024
2.1	Eigen vermogen				
2.1.1	Bestemmingsreserve Ledengeld	42.061	2.231		44.292
2.1.2	Egalisatiereserve Instellingssubsidie	21.840	-5.613		16.227
Totaal eigen vermogen		63.902	-3.382	-	60.519

Het eigen vermogen van de vereniging bestaat uit een 'Bestemmingsreserve Ledengeld' en een 'Egalisatiereserve Instellingssubsidie'.

Voor een toelichting op de Bestemmingsreserve Ledengeld wordt verwezen naar paragraaf 1.7 van het Jaarverslag 2024.

Het exploitatietekort over 2024 op de instellingssubsidie van € 5.613 is aan de Egalisatiereserve onttrokken.

De stand van de egalisatiereserve bedraagt per 31 december 2024 € 16.227. Dat blijft daarmee onder de gestelde maximum grens van 10% van de totale instellingssubsidie voor 2024 (€ 30.227).

Zie voor een verdere toelichting ref. 3.1 en ref. 4.3 van deze jaarrekening.

ref.	omschrijving	31-12-2024	31-12-2023
2.2	Langlopende schulden		
2.2.1	Subsidie OCW inz. Project Toetsdruk Verminderen (VO-Raad/LAKS)	53.404	-
Totaal langlopende schulden		53.404	-

In 2024 het meerjarige project (2024-2027) Toetsdruk Verminderen opgestart.

Met het project *Verminderen Toetsdruk* willen LAKS en de VO-raad gezamenlijk inzetten op het verminderen van een toetscultuur: toetsdruk in brede zin.

Vermindering van toetsdruk betekent vermindering van prestatiedruk en levert daarmee naar verwachting een bijdrage aan de verbetering van het welbevinden van onze leerlingen. Met een reeks activiteiten willen LAKS en de VO-raad daadwerkelijke veranderingen stimuleren.

De looptijd van het project is -vooral nog- 4 jaar (2024-2027). Twee jaar na aanvang van het project vindt een tussentijdse evaluatie plaats.

Het Ministerie van OCW heeft op 28 maart 2024 een projectsubsidie beschikbaar gesteld (VO/560180060) van € 3.192.458,28. Hiervan is een bedrag van in totaal € 378.358 beschikbaar voor LAKS. Dit is grotendeels bestemd voor de personele kosten van de projectmedewerker, programmasecretaris en financieel medewerker bij LAKS. De VO-Raad fungeert als penvoerder en is verantwoordelijk voor de inhoudelijke en financiële voortgangs- en eindrapportages.

De uitgaven die LAKS ten laste van het project boekt, zijn onderdeel van de integrale jaarlijkse accountantscontrole bij LAKS. LAKS rapporteert periodiek de uitgaven aan de VO-Raad.

De jaarlijkse subsidiebijdrage aan LAKS bedraagt € 94.590. Als gevolg van een latere opstart in 2024 is hiervan in 2024 in totaal € 41.186 besteed. Het projectsaldo ad € 53.404 is op de balans verantwoord onder de langlopende schulden, aangezien de finale verantwoording aan het Ministerie op 2 juni 2028 moet zijn ingediend.

ref.	omschrijving	31-12-2024	31-12-2023
2.3	Kortlopende schulden		
2.3.1	Rekeningen-courant Stg. COMBO en JOB	346	-
2.3.2	Crediteuren	1.422	10.652
2.3.3	Overige te betalen kosten	409	68
Totaal kortlopende schulden		2.177	10.720

2.3 Toelichting op de onderscheiden posten van de Staat van Baten en Lasten 2024

BATEN

ref.	omschrijving	2024	begroting 2024	2023
3.1	Rijksbijdragen			
3.1.1	Instellingssubsidie 2024	302.270	302.270	288.785
3.1.2	Projectsubsidie 2024 Toetsdruk Verminderen (VO-Raad/LAKS) - aandeel LAKS	41.186	94.590	-
Totaal rijksbijdragen		343.456	396.860	288.785

Rijksbijdragen	Totaal beschikking	Beginstand 01-01-2024	Subsidie OCW 2024	Besteding 2024	Mutatie egalisatie-reserve	Stand 31-12-2024
	€	€	€	€	€	€
Instellingssubsidie (incl. wijzigingsbeschikking d.d. 21/05/2024 inz. LAKS Lustrum) VO/560167540	302.270	-	302.270	-307.883	5.613	-
Projectsubsidie Toetsdruk Verminderen VO-Raad en LAKS - aandeel LAKS 2024-2027 VO/560180060	378.358	-	94.590	-41.186	-	53.404

- Instellingssubsidie LAKS 2024 (verplichtingnummer VO/560167540 – zaaknummer 1445197):
Voor 2024 werd een subsidie van in totaal € ad € 302.270 beschikbaar gesteld. Aanvankelijk een bedrag van € 291.270 en d.d. 21 mei 2024 nog een bedrag van € 11.000 ten behoeve van het Lustrum van LAKS in 2024. In totaal werd € 307.883 besteed aan activiteiten van LAKS in 2024. Er is daardoor sprake van een tekort van € 5.613. Dit kan worden onttrokken aan de Egalisatiereserve.
Zie voor een toelichting op de bestedingen ref. 4.4 van deze jaarrekening.
- Projectsubsidie Toetsdruk Verminderen VO-Raad en LAKS (verplichtingnummer VO/560180060 – zaaknummer 1476143):
Het Ministerie van OCW heeft op 28 maart 2024 een projectsubsidie beschikbaar gesteld aan de VO-Raad en LAKS van € 3.192.458,28 (VO/560180060). Hiervan is een bedrag van € 378.358 bestemd voor LAKS, voor de totale looptijd van 2024 t/m 2027.
Over 2024 is een bedrag ontvangen van € 94.590. Hiervan is € 41.186 besteed. Het projectsaldo ad € 53.404 is op de balans verantwoord onder de langlopende schulden. De financiële eindverantwoording moet uiterlijk 2 juni 2028 zijn ingediend.
Voor een inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar pag. 11 van het Jaarverslag 2024.

ref.	omschrijving	2024	begroting 2024	2023
3.2	Overige baten			
3.2.1	Contributiebijdragen Leden	32.760	pm	32.220
3.2.2	Bijdragen aan LLR-trainingen	800	-	800
3.2.3	Overige baten (vacatiegelden en overig)	2.788	-	1.771
Totaal overige baten		36.348	-	34.791

Zie voor een toelichting paragraaf 1.7 van het Jaarverslag 2024.

LASTEN

ref.	omschrijving	2024	begroting 2024	2023
4.1	Project Vliegende Brigade (1 maart 2022 t/m 31 oktober 2023)			
4.1.1	Vacatievergoedingen deelname werkgroep	-	-	10.115
Totaal bestedingen t.l.v. Project Vliegende Brigade		-	-	10.115

ref.	omschrijving	2024	begroting 2024	2023
4.2	Project Toetsdruk Verminderen (VO-Raad/LAKS) - aandeel LAKS			
4.2.1	Personeel	38.889	90.960	-
4.2.2	Materieel	2.297	3.630	-
Totaal bestedingen t.l.v. Project Toetsdruk Verminderen		41.186	94.590	-

Zie de toelichting bij ref. 2.2 en 3.1 van deze jaarrekening.

ref.	omschrijving	2024	begroting 2024	2023
4.3	Kosten uit ledengelden (contributies)			
4.3.1	Bijdrage aan kosten ledenvergaderingen	11.400	pm	9.129
4.3.2	Bijdrage aan kosten van bestuur	15.857	pm	13.915
4.3.3	Bijdrage aan kosten van LAKS Lustrum	8.156	pm	-
4.3.4	Overige kosten	190	pm	100
Totaal bestedingen t.l.v. ledengelden		35.602	pm	23.144

ref.	omschrijving	2024	begroting 2024	2023
4.4	Instellingssubsidie Ministerie van OCW			
4.4.1	Leden	10.500	10.500	9.500
4.4.2	Bestuur	54.820	54.820	50.120
4.4.3	Eindexamens	18.513	20.450	19.874
4.4.4	Inhoud	31.646	28.000	28.422
4.4.5	Voorlichting & informatievoorziening	20.279	20.000	14.041
4.4.6	LAKS-Monitor:	163.970	157.500	154.304
	- technische realisatie	125.367	120.000	109.248
	- inhoudelijke realisatie	8.549	3.000	2.468
	- online presentatie	1.842	8.000	3.787
	- acquisitie	7.164	9.500	10.963
	- presentatie	11.063	17.000	12.107
	- overige kosten	9.985	-	15.730
4.4.7	LAKS Lustrum:	8.156	11.000	
	- zaalhuur en catering	4.955	8.150	-
	- overige kosten	3.200	2.850	-
Totaal bestedingen t.l.v. instellingssubsidie		307.883	302.270	276.260

De instellingssubsidie vanuit het Ministerie van OCW voor LAKS werd in 2024 meer dan volledig besteed aan de ten doel gestelde inhoudelijke activiteiten: belangenbehartiging van alle scholieren in het voortgezet onderwijs en verbetering van de onderwijskwaliteit. Daarnaast werd in 2024 het 40-jarig jubileum van LAKS groots gevierd met een mooi evenement met de minister, stakeholders, achterban en overige belangstellenden in Den Haag. Hiervoor stelde het ministerie eenmalig een extra subsidiebedrag van € 11.000 beschikbaar. De totale kosten bedroegen € 16.312. LAKS heeft hiervan 50% uit eigen middelen betaald (zie ref. 4.3). Het restant ad € 2.844 is vrijgevallen en besteed aan de algemene activiteiten in 2024.

Het uiteindelijke exploitatiekort over 2024 bedraagt € 5.613. Dit wordt gefinancierd door onttrekking aan de egalisatiereserve.

De activiteiten worden uitvoerig toegelicht, zowel kwalitatief als kwantitatief, in het Jaarverslag (Activiteitenverslag) dat onderdeel is van deze jaarrekening (zie paragraaf 1.3).

ref.	omschrijving	2024	begroting 2024	2023
5.1	Rentelasten, bank- en overige kosten	-408	-	-550
5.2	Rentebaten	1.893	-	637
Totaal financiële baten en lasten		1.485	-	87

6. **Niet uit de balans blijvende verplichtingen**
N.v.t.

7. **Gebeurtenissen na balansdatum**
N.v.t.

3. OVERIGE GEGEVENS

Statutaire resultaatbestemming

In de statuten is geen regeling opgenomen ten aanzien van de resultaatbestemming.

Het resultaat wordt bestemd conform de vereisten van het Ministerie van OCW zoals opgenomen in de subsidieregeling die van toepassing is voor LAKS.

Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

De controleverklaring is opgenomen op de volgende bladzijden.

Bestuur op 31 december 2024

P. Donken

M. Nijwening

D.P.J. Bosker

F.A.Y Swets

H.W. Hoefakker

C.F.M. Marijnissen

F. Visser

Registeraccountants

RA12 't Gooi B.V.
Traverse 1
3905 NL Veenendaal

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de ledenvergadering en het bestuur van Vereniging Landelijk Aktie Komitee Scholieren

A Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Vereniging Landelijk Aktie Komitee Scholieren te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Landelijk Aktie Komitee Scholieren per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met de door de minister op grond van artikel 9 lid 2 van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS vastgestelde voorschriften voor de jaarverslaggeving niet bekostigde instellingen;
- voldoen de in de jaarrekening verantwoorde subsidiebatens, -lasten en -balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de relevante bepalingen van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS, zoals vastgelegd in hoofdstuk 5 van versie 4 van het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS, en de doelgebonden en niet doelgebonden subsidieverplichtingen, zoals vastgelegd in de verleningsbeschikking(en).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024
2. de winst- en verliesrekening over 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en versie 4 van het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Landelijk Aktie Komitee Scholieren zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B Verklaring over de andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het financieel verslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die volgens de door de minister op grond van artikel 9 lid 2 van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS vastgestelde voorschriften voor de jaarverslaggeving niet bekostigde instellingen is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het toezichthoudend orgaan voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de door de minister op grond van artikel 9 lid 2 van de kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS vastgestelde voorschriften voor de jaarverslaggeving niet bekostigde instellingen.

Het bestuur is er ook voor verantwoordelijk dat de in jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals vermeld in hoofdstuk 5 van versie 4 van het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS.

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de entiteit in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de entiteit te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de entiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de entiteit.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, versie 4 van het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de entiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties voldoen in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

Wij communiceren met het toezichthoudend orgaan onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Naarden

RA12 't Gooi B.V.

J. van der Borg RA MSc